

Dronninggårdklasserne 2020

Målgruppen i tilbuddet

Dronninggårdklasserne er et skoletilbud for børn, der har en diagnose inden for det autistiske Spektrum.

Dronninggårdklassernes målgruppe er normalt begavede børn og unge med en autismespektrumsforstyrrelse, som er berettiget til vidtgående specialundervisning iht. Folkeskolelovens §20.2.

Værdigrundlag

Vi tager udgangspunkt i et specialpædagogisk læringsmiljø, som er kendetegnende ved:

- et alsidigt syn på faglighed.
- at vægte det sociale, struktur og forudsigelighed.
- at opstille faglige og sociale læringsmål for det enkelte barn.
- at skabe plads til forskellighed

Målet med undervisningen og specialpædagogikken i Dronninggårdklasserne er at optimere børnenes personlige ressourcer og styrke deres selvværd, så det enkelte barn kan deltage aktivt og positivt i sit eget liv.

Læringssyn

Med udgangspunkt i synlig læring har vi fokus på læringsprocessen, hvor vi opstiller tydelige mål og succeskriterier. Vores pædagogik er desuden bygget op omkring visualisering. Det vil bl.a. sige, at visuelle hjælpemidler inddrages for at understøtte strukturen og kommunikationen. Med udgangspunkt i det enkelte barns funktionsniveau vil graden af visualisering blive tilpasset barnet.

Målene og succeskriterierne bliver ikke alene opstillet på baggrund af faglige mål, men bliver lige så vidt anvendt på sociale mål eller praktiske aktiviteter såsom bevægelse.

Vi er nysgerrige på børnenes progression, hvad enten det er fagligt eller socialt, og har fokus på at gøre progressionen synlig for barnet.

I samarbejde med det enkelte barn og som team fastsætter vi målene for barnet. Målene bliver beskrevet i deres handleplan og elevplan. Vi prioriterer at sætte realistiske mål, som barnet kan opnå, således at målene ikke bliver en unødvendig stressfaktor, men i stedet bliver en løftestang, som barnet kan stræbe positivt efter – og fejre, når det har opnået resultatet.

Børnene støttes løbende i de fastsatte mål. Det gør de typisk alene med en voksen, hvor målene bliver gennemgået og snakket om. En tydelig og god relation bærer disse samtaler, da det impressive sprog kan være en udfordring for barnet. Ikke mindst derfor er det vigtigt at have grundlæggende kendskab til det enkelte barn og se de små detaljer, der giver os en viden om, hvordan barnet forholder sig til målene.

Pædagogisk platform

Dronninggårdklassernes specialpædagogiske grundlag er baseret på en grundlæggende viden om og forståelse af autismspektrumforstyrrelser. Metoder og redskaber udvælges ud fra denne viden, og pædagogikken baserer sig overordnet på en struktureret og visualiseret tilgang til børnene. Den strukturerede og visualiserede tilgang skyldes det faktum, at børnene oftest har vanskeligheder med de eksekutive funktioner, som påvirker den følelsesmæssige selvregulering stærkt. Problemer med de eksekutive funktioner påvirker derfor ikke kun udførelsen af praktiske opgaver, men handler i høj grad om evnen til at kunne indgå hensigtsmæssigt i komplekse sociale sammenhænge.

Læringen tager dernæst udgangspunkt i Dronninggårdklassernes pædagogiske platform, som har fokus på det enkelte barns behov, kompetencer og resurser, og der fokuseres på såvel personlig, social som faglig udvikling.

Nøgleordene for den fælles pædagogiske platform er:

- Relationer
- Struktur
- Forudsigelighed
- Genkendelighed
- Visualisering

[En beskrivelse af tilbuddet](#)

En struktureret og forudsigelig hverdag

I Dronninggårdklasserne arbejder vi med en meget struktureret hverdag, hvor elevernes behov for forudsigelighed og genkendelighed bliver prioriteret. Børnenes tid er skemalagt, og vi fastholder så vidt muligt de daglige rutiner, så dagen er genkendelig. Vi starter hver morgen med at gennemgå hele dagens forløb, ligesom vi varsler eventuelle aktiviteter, der adskiller sig fra den normale hverdag. Dette er væsentligt, således at eleverne har mulighed for at forberede sig på den givne aktivitet og skemaændringen. Der arbejdes overordnet på struktur i forhold til såvel, rum, tid som tema. En forudsigelig hverdag modvirker følelsen af, at tilværelsen er kontrolleret af tilfældigheder. Forudsigelighed skaber overblik og mindsker følelsen af kaos og angst.

Socialkognitive udfordringer

Børn, der er diagnosticeret inden for autismspekteret, har socialkognitive udfordringer. Det kan blandt andet betyde, at de har udfordringer ved at indgå i et klassefællesskab, da udfordringerne består i at aflæse dels de andre børn, men også de voksne, der er omkring dem. Derfor er faste voksne også et stort plus, da relationsarbejdet voksen/barn imellem er afgørende for barnets trivsel og tryghed i klasseværelset. Dette gælder også, hvis der opstår eventuelle konflikter. Her er tilliden imellem det enkelte barn og den voksne afgørende for, at konflikten bliver løst på den bedst mulige måde. Dette medfører også, at personalet bruger tid, sammen med barnet på at efterarbejde konflikten i fredstid. Det er et kerneområde at skabe nære relationer til og imellem børnene og være anerkendende og bruge kognitiv træning.

Egen arbejdsplads

Børnene i Dronninggårdklasserne har behov for at have deres egen arbejdsplads, da dette kan være med til at minimere den visuelle støj og den auditive forstyrrelse. Flere børn kan

være sensitive over for meget støj, lys og lugt og derfor er det meget vigtigt, at børnene kan trække sig. Derfor er det optimale også, at der maksimalt er 7 børn tilknyttet hver enkelt gruppe/klasse, så vi både sikrer det rolige klassemiljø og muligheden for at tilgodese og støtte barnet i at udvikle sig både fagligt men også socialt.

Det sociale

Eftersom børnene har vanskeligt ved såvel skemaændringer, sociale interaktioner som støj, er også det sociale bygget op omkring aftaler, hvor det tydeligt fremgår, hvad børnene skal lave med hinanden. Vi understøtter det sociale i både socialfag (en del af den understøttende tid) og i pauserne, hvor vi har etableret en legetavle, der hedder "legemakkertavle". De voksne sætter de børn sammen, som vi forventer, vil have et positivt udbytte af at være sammen. På tavlen skal det barn, hvis navn står først, vælge aktiviteten og det efterfølgende barn vælger, hvor aktiviteten skal foregå. Det giver et struktureret aftalemiljø, hvor børnene lærer dels at gå på kompromis, men også får øjnene op for nye sociale relationer.

En lektion er desuden bygget op omkring et skema, der fortæller, hvordan lektionen ser ud. Den er brudt ned til små præcise stykker, der afgrænser tidsintervallet, hvorpå barnet skal arbejde. For et barn med autisme kan det være svært at se en ende på en opgave, hvorfor en tidsbegrænsning med et visuelt ur kan være med til at sænke stressniveauet og gøre opgaven overkommelig.

Visualisering

Strukturen i Dronninggårdklasserne understøttes af f.eks. piktogrammer, symboler, skriftlig information og andet visuelt værktøj, ligesom alle hverdagsrutiner er en del af en fastlagt struktur, som alle medarbejdere og børn følger.

Den visuelle guidning kan udmønte sig eksempelvis som:

- Skemaer
- Arbejdssedler
- De 9 H'er (uddybes senere)
- Motivationssystemer f.eks. belønning/særlig aftale
- Rækkefølgesedler og skriftlige instruktioner

Sådan arbejdes der med læring i Dronninggårdklasserne

Som udgangspunkt skal det være tydeligt for barnet, hvad vi forventer af ham eller hende. F.eks. har nogle børn brug for en afskærmning på deres arbejdsplads og individuelle skemaer tilpasset deres behov.

Vi tilstræber at:

- sikre en optimal støtte af barnet gennem dagen ved at skabe forudsigelighed, mening og sammenhæng i hverdagen.
- sikre barnet tryghed vha. struktur i form af konkret vejledning.
- vi er tydelige overfor det enkelte barn.
- skabe organisering, tydelighed og hjælp til at skabe overblik.

Det er hensigten, at børnene skal hjælpes/støttes til at opnå størst mulig selvstændighed, og teamet omkring gruppen/klassen vurderer hvilke indsatsområder, der skal prioriteres hos det enkelte barn.

Den faglige læring bliver differentieret, således at undervisningens indhold bliver tilpasset barnet ud fra flere forskellige vurderinger. Erfaringsmæssigt ved vi fx, at barnet vil reagere på at blive presset i enkelte situationer. På andre tidspunkter er barnet både motiveret og modtagelig over for den faglige undervisning.

De 9 h'er

I Dronninggårdklasserne arbejder vi konkret med læring ud fra de 9 h'er:

1. Hvad skal jeg lave? (indhold)
2. Hvorfor skal jeg lave det? (skabe mening)
3. Hvornår skal jeg lave det? (tidspunkt)
4. Hvor skal jeg lave det? (placering)
5. Hvem skal jeg lave det med? (voksne/børn)
6. Hvordan skal jeg lave det? (metode)
7. Hvor længe skal jeg lave det? (tid)
8. Hvad skal jeg lave bagefter? (indhold)
9. Hvordan kan jeg få hjælp? (metode)

Tilgang, tid og tydelighed

Til trods for at strukturen oftest skal være ens for børn med autisme, kan tilgangen være meget forskellig. Nedenstående er nogle af de overvejelser, vi gør os vedrørende tilgangen til det enkelte barn.

- Tilgang

Tilgangen til børnene tager altid højde for specifik viden om autisme. Børnenes særlige karakteristika og personlighedstræk respekteres. Børnene mødes med respekt, tillid og en positiv udstråling fra de voksnes side. Børnene er meget følsomme overfor negativitet fra den voksnes side. Den forventning eller manglende forventning, der udvises over for det enkelte barn, har betydning for den respons og udvikling, barnet udviser. Det gælder både det faglige, det adfærdsmæssige og det generelt udviklingsmæssige.

Der tages dernæst højde for, hvilke indlæringsstrategier det enkelte barn profiterer mest af. Nogle kan eksempelvis ikke modtage indlæring ved for meget tale fra den voksnes side, men har i stedet brug for en visuel præsentation af det stof, der skal indlæres. Vi begrænser derfor mængden af informationer og er opmærksom på brug af sarkasme og ironi. Sarkasme må altid oversættes for barnet, således at denne reelt har mulighed for at forstå betydningen. Vi giver altid entydig information/besked og instruktion til barnet.

- Tid

I arbejdet med børnene er det vigtigt at give den tid, de har brug for. Børnene har ofte behov for meget tid til at bearbejde de indtryk de får, til at forstå de verbale beskeder, de får, eller til at forstå meningen med det de skal. Elevernes reaktionstid/ latenstid kan dog variere. Nogle børn skal fx bruge meget tid til at løse en opgave, reagere på en opfordring eller læse en tekst, – andre er hurtigere. Begge dele er ok, men der skal tages højde for det ved planlægning af dagen. Barnets tankeforløb kan forstyrres, hver gang det påmindes om at komme i gang.

- Tydelighed

Ved tydelighed forstår vi såvel struktur som visuel tilgang. Dette vil bl.a. sige:

- En tydelig voksen: i tale, forventninger, holdninger og anerkendelse
- Nærvær og koncentreret fokus på interaktion med det enkelte barn.

- Nemt aflæselig og overskuelig visualisering.
- Orden omkring barnets arbejdsplads.
- Et tydeligt regelsæt i forhold til såvel gruppen/klassen som til det enkelte barn

Ros / opmuntring

Det enkelte barns behov for opmuntring og ros varierer meget. For at blive motiveret til nye mål har nogle børn behov for belønning. Andre behøver det ikke. Der tages derfor individuelle hensyn.

Sensitivitet

Mange børn med autisme udviser særlige reaktioner i forhold til sanseindtryk. De har et mere sensitivt nervesystem overfor sanseindtryk som lyd, lys, syn og lugt. Information fra omgivelserne bearbejdes grundigere og man opfatter nuancer, som andre ikke opfatter. Dette kan vise sig som nedsat evne til at frasortere irrelevante indtryk. Det er en del af børnenes handicap. Dette skal der tages individuelt hensyn til. Eksempelvis kan kaffe eller deodorantlugte, bestemte lyde eller farver og for mange illustrationer på væggene stresser barnet. Mængden af stimuli i rummet ved barnets arbejdsplads begrænses derfor.

Øjenkontakt

Der er børn, som føler et kraftigt ubehag, fysisk såvel som følelsesmæssigt, ved vedvarende øjenkontakt, mens der på den anden side er andre, der har et overdrevent behov for kontinuerlig intens øjenkontakt. De voksne tager individuelle hensyn med hensyn til dette.

Afglidende / insisterende

Nogle børn har gavn af, at den voksne er insisterende og vedholdende i sine krav og forventninger. Andre børn har brug for en mere afglidende tilgang, så der ikke fremprovokeres en konflikt. Som professionel kan man med fordel opfatte sig selv som et stillads omkring barnet og også her tage individuelle hensyn.

Når en konflikt opstår med et barn, skal den/de voksne være opmærksom på, at det ofte er den voksnes tilgang til barnet, der skal ændres frem for at irettesætte barnet. I Dronningårdsklasserne er grundsynet, at barnet gør det rigtige, hvis de kan, og at man skal være varsom med at begrunde al adfærd med diagnosen etc.

Komme i gang og tage initiativ (initiere)

Mange af børnene har svært ved at initiere (tage initiativer og sætte sig selv i gang), hvilket bør observeres og beskrives for det enkelte barn og udmøntes i en pædagogisk strategi. Det samme gælder i forhold til de eksekutive funktioner.

- Eksekutive funktioner

Eksekutive funktioner omfatter det at kunne:

- Forholde sig til nye processer (regulere følelser)
- den nødvendige planlægning (overveje handlinger/reaktioner)
- Udføre i relevant rækkefølge med baggrund i erfaring (ikke lade sig aflede/afbryde)
- aktuel adfærd)
- Vurdere forløbet og evt. at justere handlinger (tænke på konsekvenser, ændre adfærd)

Har barnet udfordringer i forhold til de eksekutive funktioner, kan de bl.a. vise sig ved:

- Negativ selvforståelse
- Vanskeligheder ved at regulere igangværende adfærd i forhold til omstændighederne - intensiteten i reaktionen (overreagerer, er utålmodige m.v.)
- Problemer med skift
- Ringe tidsfornemmelse
- Vanskeligheder med at vælge
- Problemer med at holde orden

Børnene kan imidlertid lære strategier og færdigheder, som kan hjælpe dem til at blive mere organiserede, men generelt er det også sådan, at børn med eksekutiv dysfunktion ofte får øgede vanskeligheder, efterhånden som abstraktionsniveauet øges.

Kommunikation

Børn med autisme har en udviklingsforstyrrelse, der kan påvirke deres sociale udvikling. De har grundlæggende vanskeligheder med at kommunikere og forstå og bruge non-verbale udtryk, samt at bruge sproget i en social sammenhæng. Børnene i Dronninggårdklasserne lærer ikke, hvordan de skal kommunikere, men de lærer det ved at kommunikere.

De vigtigste funktioner i kommunikation er at kræve og få opmærksomhed, at kunne bede om noget og kunne være nysgerrig og kommentere på noget. At barnet kan spørge om informationer og give informationer til andre. Det er kommunikation at kunne udtrykke sine følelser samt at kunne afvise andre eller selv tåle at blive afvist.

Der er sprog i alt, hvad vi beskæftiger os med, men sprog er ikke kun et kommunikationsmiddel. Det er også noget, der lever i vores bevidsthed som et redskab for tænkning og refleksion. Børn med autisme kan i visse sammenhænge have vanskeligt ved at aflæse og forstå andres tanker og følelser (evnen til empati) og dermed også få vanskeliggjort kontakten og forståelsen for andre. Disse børn kan fremstå som socialt ubehjælpssomme, som nogle børn der ikke vil kontakten til andre. Det vil de ofte gerne, men ved ikke altid, hvordan de skaber denne kontakt. De har måske svært ved at erindre tidligere situationer eller oplevelser og har ikke altid den samme oplevelse af en situation, som de andre, der var til stede.

For en del børn er det fx svært at forestille sig bestemte situationer eks at gå på biblioteket, at skulle til fødselsdag, eller at der kommer en vikar. Det kan tage lang tid, før det har "lagret sig i hjernen", hvordan en bestemt situation gribes an og foregår. Dette kan medføre, at barnets aktiviteter er gentagelser af det kendte eller at de reagerer voldsomt ved ukendte situationer. Nogle børn viser stor tryghed ved det kendte og kan have svært ved opgaver, som ikke er konkrete.

[Arbejdet med børnenes personlige og sociale kompetencer](#)

I Dronninggårdklasserne har vi socialfag på skemaet. Tiden stammer fra den understøttende tid. Da vi ved, at børn med autisme har vanskeligheder ved at aflæse bl.a. uskrevne regler i sociale sammenhænge, og deraf ikke har en forståelse for at aflæse hinanden og de informationer, man får fra hinanden, er socialfag et vigtigt forståelses fag, hvor vi forsøger at forklare det intuitive og uskrevne, således at det bliver forståeligt for børnene.

Til at give børnene en viden om det sociale samspils uskrevne og komplicerede regler, er det grundlæggende at lære børnene, at alle tænker forskelligt og handler ud fra de erfaringer, de tidligere har oplevet. Derfor gennemfører vi bl.a. forskellige øvelser, der skal øge børnenes opmærksomhed på den nonverbale kommunikation.

Socialfag tager afsæt i børnenes socialkognitive udfordringer, hvor vi forsøger at give dem redskaber til at navigere i en kompleks verden, hvor socialt samspil fylder mere og mere. Vi oplever, at det at være sammen med andre børn hurtigt kan give konflikter, og konflikter kan være svære for børnene at forstå, da de på grund af deres autisme udelukkende kan se en konflikt fra eget perspektiv.

På det konkrete plan arbejder vi inden for dette område bl.a. med tegneseriesamtaler, KAT-kasse og sociale historier, hvor vi kan genskabe konflikten ved at tegne den som en tegneserie og deraf ved hjælp af den visuelle støtte belyse, hvori misforståelsen og deraf konflikten er startet. Alt efter hvor gamle eleverne er, bruger vi også socialfag til seksualundervisning eller andre emner, der berører børnene der, hvor de er i deres udvikling.

Legemakker

Som tidligere beskrevet arbejdes også med legemakkere i Dronninggårdklasserne. Vi benytter os i forhold til dette af en "legemakkertavle" i klasserne. Legemakkertavlen er en relationstavle, hvor den voksne sammensætter forskellige grupper, hvor de enten to eller tre skal være sammen. For mange af vores elever er relationsdannelse noget, som de skal støttes i. Enten er deres relationsnetværk begrænset, eller i nogens tilfælde kan de være helt uden venner, og har et egentligt ønske om at lege alene og tilbringe mest tid med sig selv. Vi sammensætter selvfølgelig grupperne ud fra en betragtning om hvilke relationer, som vi enten ser muligheder i, eller som skal have støtte for at udvikle sig.

For børn med autisme kan det være rigtig svært at gå på kompromis. De har en forestilling om, at der skal ske noget bestemt, og hvis der så er ændringer på den ene eller anden måde, så kan det ende i en konflikt. Tavlen hjælper os med at opstille helt tydelige regler for relationen, hvor barnet, der står som nummer to eller tre, ved, at de skal gå på kompromis og være med til aktiviteten. I samme ombæring støtter vi også nummer et i at vælge en aktivitet, som barnet ved de andre gerne vil, altså at være opmærksom på sine klassekammerater og tage deres interesse med i vurderingen.

Særlig tid

For at udvikle relationen imellem lærer/pædagog og barn, har vi i skemaet også "særlig tid", hvor enten læreren eller pædagogen kan tage et barn ud af skemaet, og hvor man kan lave noget rart. Det kan være at spille et spil. Meningen er at udvikle relationen og skabe tillid, samt at skabe et positivt rum. Det er derfor ikke i særlig tid at vi løser konflikter, eller tager negative emner op. Særlig tid er i stedet et frirum og et fortroligt rum, hvor det enkelte barn føler sig set, forstået og anerkendt, og hvor det er tilladt give udtryk for sine følelser. Det er derfor af største betydning at være opmærksom på, hvem barnet "knytter" sig til.

Særlig tid er bestemt af de voksne i et samarbejde mellem lærere, pædagoger og til dels psykolog. Når den voksne er valgt, skal resten af personalegruppen støtte op og værne om den relation, der skabes. Det tillidsforhold, der opstår i relationen, kan ofte være med til at løse konflikter (indre eller ydre) for det enkelte barn. Barnet må imidlertid aldrig opfatte særlig tid som en belastning. Det er derfor heller ikke alle børn, der kan bruge tilbuddet. Forældrene bliver orienteret om tilbuddet ved samtaler eller via kontaktbog/intra.

Mange børn med autisme kan dog ikke bare sidde stille og tale med en voksen, så det kan være gavnligt at være sammen om noget, der interesserer barnet. En gåtur, et cafebesøg eller et spil kan ofte være en god igangsætter.